

Zorgcoöperatie Hoogeloon, brengt vraag en aanbod bij elkaar

Interview met Ad Pijnenborg, drijvende kracht achter zorgcoöperatie Hoogeloon.

Utrecht, maart 2006

Aedes-Arcares Kenniscentrum Wonen-Zorg

Yvonne Witter, adviseur

'Het gaat om de klant. Dat is het uitgangspunt. Men denkt nog te vaak voor de klant. Terwijl de klant vaak best weet wat goed voor hem/haar is. Maar je moet het hem wel vragen! De klant moet zelf nadenken', begint Ad Pijnenborg, een van de drijvende krachten achter zorgcoöperatie Hoogeloon. Hoogeloon is een klein plattelandsdorp in de Kempen van ruim 2200 inwoners. De zorgcoöperatie Hoogeloon zet zich in voor het behoud van zorg, diensten en faciliteiten in het dorp. Zo kunnen mensen uit Hoogeloon in hun dorp blijven wonen, ook als de zorgvraag toeneemt. 'Nu vertrekken mensen omdat er onvoldoende zorg geleverd kan worden. Maar die zorg komt er niet, omdat er te weinig zorgvragers zijn. Dan heb je een vicieuze cirkel die doorbroken moet worden'. Door schaalvergroting van instellingen is de zorg steeds meer geconcentreerd in de grotere dorpen en wordt een klein dorp achtergesteld. Zorgcoöperatie Hoogeloon is een vereniging met leden en een onderneming die zelf diensten en zorg kan verlenen.

Wijkzuster weer in de wijk

Zorgcoöperatie Hoogeloon is ontstaan uit een enkele jaren geleden ingestelde werkgroep, bestaande uit vertegenwoordigers van de ouderenbond, gehandicaptenplatform, dorpsraad, gecoördineerd ouderenwerk en steunpunt ouderen. Deze werkgroep WoonZorgZone (WoZoZo) heeft tot taak de gemeente te adviseren over het ouderenbeleid in de gemeente. De werkgroep heeft in dat kader door het PON een leefbaarheidsonderzoek laten doen onder de ouderen van het dorp. Daaruit bleek dat ouderen die veel zorg nodig hadden gedwongen waren om uit het dorp weg te gaan. Ouderen gaven aan de 'oude' wijkverpleegster terug in het dorp te willen. De werkgroep heeft een gesprek gevoerd met de zorgaanbieders, een thuiszorginstelling en een zorginstelling. Dit heeft ertoe geleid dat de wijkverpleegkundige wekelijks spreekuur is gaan houden in het dorp. Dat was het eerste succes van de werkgroep. De werkgroep kon niet beïnvloeden dat er meer zorgverlening in het dorp geboden werd. Te weinig zorgvragen, dus te weinig zorgverlening om de zorginstellingen te overreden in het dorp zorg te gaan leveren!

Zweeds voorbeeld inspireert Brabant

Het was de provincie Brabant die naar aanleiding van een bezoek aan Zweden met een zorgcoöperatie wilde experimenteren. De werkgroep WoZoZo heeft deze uitdaging aangegrepen om na te gaan wat de meerwaarde van een zorgcoöperatie in Hoogeloon voor de ouderen en mensen met een beperking zou kunnen zijn. De "werkgroep Zorgcoöperatie" heeft met ondersteuning van het PON geïnventariseerd welke voorzieningen er in Hoogeloon al voorhanden waren en welke voorzieningen nog nodig waren. Na ruim een jaar, in maart 2005, is de Zorgcoöperatie Hoogeloon U.A. opgericht. 'De Zorgcoöperatie past ook prima in de visie van de Wmo waar zelfredzaamheid en meedoen voorop staat. De Zorgcoöperatie stimuleert onderlinge solidariteit en zelfredzaamheid', volgens Ad Pijnenborg.

'Maak ik het nog mee?'

'Maak ik het nog mee?' vroeg een 84-jarige dorpsbewoner op een voorlichtingsmiddag over de zorgcoöperatie. 'Deze vraag was voor ons wel een 'drive' om vaart te zetten achter het geheel, aldus Pijnenborg. Er zijn gesprekken geweest met zorgaanbieders, vrijwilligers, welzijnsorganisaties, de gemeente, nog voor de oprichting van de coöperatie om de bedoeling uit te leggen. Eerst is er bij sommige partijen wat huiver. Vormt de zorgcoöperatie geen bedreiging? Maar de huiver neemt af na de uitleg dat de zorgcoöperatie aanvullende zorg- en dienstverlening wil regelen. In april 2005 vindt de

officiële oprichtingsvergadering plaats. Er zijn na de vergadering meteen al 64 leden. Inmiddels is het ledental gegroeid tot 140 dorpsbewoners en zijn er 25 vrijwilligers actief.

Direct na de oprichting is een eetgroep gestart voor ouderen die een keer per week een heerlijke maaltijd gebruiken door vrijwilligers klaargemaakt. De groep telt wekelijks 10 tot 12 mensen.

Dagverzorging, nu ook in Hoogeloon

Een voorziening waar dorpsbewoners behoefte aan hebben, zo bleek al snel, is ondersteuning via dagverzorging. Deze voorziening is enkel in de grote dorpen en is tot dan toe nog niet mogelijk in Hoogeloon. De Zorgcoöperatie is gaan praten met twee zorgaanbieders in de regio. Uiteindelijk is onderling afgesproken dat één de dagverzorging gaat bieden. De zorgcoöperatie zorgt voor de ruimte en vrijwilligers, de zorgaanbieder voor het personeel. In april start dagverzorging in Hoogeloon. Een tweede succes voor de startende zorgcoöperatie.

Zorg komt naar de mensen toe

‘De zorgaanbieder denkt er in eerste instantie niet over om naar Hoogeloon te komen. Ze zetten mensen wel in een taxi naar een grotere plaats. Maar mijn ervaring is dat mensen dat niet doen. Zij gaan hun vertrouwde buurt liever niet uit. Ik zie hier dat iemand zijn dementerende buurvrouw meeneemt naar een activiteit. Dat tolereren de andere mensen. Dat mengt goed. Zij zou nooit naar dagverzorging elders gaan, waar zij niemand kent’, vertelt Pijnenborg. De Zorgcoöperatie heeft het voor elkaar gekregen dat de zorgaanbieder wél naar Hoogeloon komt. Het is belangrijk steeds meer zorg naar Hoogeloon te halen. De Zorgcoöperatie is in gesprek met instellingen die zich richten op mensen met een beperking. Wie zijn er in het verleden vertrokken omdat Hoogeloon geen mogelijkheden voor beschermd wonen en zorg kende? Wanneer deze vraag beantwoord is gaat de Zorgcoöperatie met betrokkenen (instellingen en de mensen met een beperking) samen met de woningcorporatie woningen voor mensen met verstandelijke beperkingen realiseren. ‘Kijk, zo’n Zorgcoöperatie behartigt belangen, legt verbanden. Die kan coördineren’.

Luister naar de bewoners

Op de vraag hoe woningcorporaties, zorgorganisaties en andere organisaties zich zouden moeten opstellen richting zorgcoöperaties, antwoordt Pijnenborg: ‘Zij moeten ons in ieder geval niet als bedreiging ervaren. Ze moeten luisteren naar de bewoners en hen serieus nemen. Loop bewoners niet voorbij, anders krijg je ze tegen je’. Sommige organisaties zijn star en willen niet creatief meedenken. Pijnenborg heeft een voorbeeld: ‘Een 80-jarige uit een nabij gelegen dorp wil graag terugkomen in Hoogeloon, maar kan geen geschikte seniorenwoning vinden. Hij zou graag een seniorenwoning kopen. Waarom verkoopt de woningcorporaties geschikte woningen niet? Het gebeurt al op veel plaatsen. Dat zou een oplossing zijn voor meerdere ouderen die terug willen komen naar Hoogeloon’. Momenteel denkt de zorgcoöperatie mee over seniorenwoningen die gebouwd gaan worden.

Goed voorbeeld doet volgen...

‘Wij zijn nog volop in ontwikkeling. Uit een door ons uitgezette enquête blijkt dat er behoefte is dat de zorgcoöperatie de huishoudelijke zorg gaat regelen. Hoe gaan we dat dan doen? Zelf personeel in dienst nemen? Of niet? Daar zijn we nog niet uit’, peinst Pijnenborg. De coöperatie zal geleidelijk haar activiteiten uitbreiden, afhankelijk van de behoeften die er zijn. Want de leden bepalen waar de coöperatie zich voor zal inzetten. Hoogeloon is de eerste zorgcoöperatie in Brabant en ook in Nederland. Maar niet voor lang, want in Valkenswaard, Heusden-Asten en Esbeek zijn er vergelijkbare initiatieven. Goed voorbeeld doet nu eenmaal volgen!

FEITEN ZORGCOÖPERATIE HOOGELOON

- Hoogeloon is één van de dorpskernen van Bladel
- Er wonen 2163 mensen
- Momenteel zijn er 140 lid van de Zorgcoöperatie
- Contributie bedraagt 12 euro per maand (bemiddelingskosten)
- Zorgcoöperatie zet zich in om leefbaarheid te verbeteren
- Zorgcoöperatie behartigt de belangen van dorpsbewoners
- Zorgcoöperatie zet zich in door aanvullende diensten en zorg te organiseren dan wel zelf te leveren.
- De eerste concrete acties zijn: opzetten van een eetpunt, mantelzorgondersteuning en aantal ontmoetingsactiviteiten.
- Leden van de coöperatie kunnen elkaar ook diensten aanbieden